

Wcw belangrijke stap voor versnelling warmtetransitie

Warmte is goed voor circa veertig procent van de energievraag in Nederland. Als we deze warmtevraag willen verduurzamen, hebben we warmtenetten nodig die aangesloten kunnen worden op lokale, duurzame warmtebronnen. Zo worden we minder afhankelijk van het buitenland voor het verwarmen van onze huizen en verduurzamen we onze energievoorziening. Goed voor de betaalbaarheid op de korte en de lange termijn.

De ontwikkeling van collectieve warmtenetten in bestaande woonwijken staat op dit moment nagenoeg stil.

Om collectieve warmte in de benodigde versnelling te brengen moet het parlement zo snel mogelijk instemmen met de voorliggende Wet collectieve warmte (Wcw) en met de bijpassende maatregelen om warmte betaalbaar te houden. Collectieve warmtenetten kunnen dan worden aangelegd waar dit de beste optie is vanwege de laagste maatschappelijke kosten. De realisatie van warmtenetten vraagt om investeringen die een lange terugverdientijd hebben en vraagt ook om langdurige en transparante samenwerking tussen warmtebedrijven en overheden. Met de keuze voor publieke regie biedt de Wcw een goede basis voor deze langdurige samenwerking.

Verkenning EBN als Nationale Deelneming Warmte

EBN (Energie Beheer Nederland) is als publiek energiebedrijf van en voor Nederland nauw betrokken bij het Nederlandse energiebeleid en is actief in de warmtesector, onder andere door haar deelnemingen in aardwarmteprojecten. Ook zijn wij door het ministerie van Klimaat en Groene Groei (KGG) gevraagd te verkennen wat nodig is om de publieke rol van **Nationale Deelneming Warmte (NDW)** in te vullen, met het oog op een

mogelijke aanwijzing na inwerkingtreding van de Wcw. Als beoogd NDW zijn we bij veel initiatieven betrokken. In januari hebben we het initiatief genomen voor een intentieverklaring voor oprichting van een regionaal warmtebedrijf in Brabant, met de provincie, Enpuls en het Rijk als partners. Naast Brabant is er nu ook concrete behoefte tot samenwerking vanuit steden als Utrecht, Den Haag en Amsterdam en provincies als Limburg, Overijssel en Drenthe. Randvoorwaarde voor onze deelname is een gezonde en verantwoorde bedrijfsvoering, zowel bedrijfseconomisch als operationeel. Want warmte is een vitale voorziening voor huishoudens, die altijd beschikbaar moet zijn en blijven.

Waarom een publiek meerderheidsaandeel warmtebedrijven noodzakelijk is

De huidige opzet van de warmtemarkt faalt

Het lukt partijen onder de huidige wetgeving onvoldoende het aantal aansluitingen te realiseren dat nodig is om de doelen voor collectieve warmte uit het Klimaatakkoord te halen. Het jaarlijkse aantal van zo'n 15.000 aansluitingen blijft ver achter bij de benodigde 80.000-100.000 aansluitingen per jaar. Het blijkt in de praktijk ook lastig om warmtenetten betaalbaar te maken en daardoor is het draagvlak onder consumenten afgenomen. Ook het gebrek aan transparantie in combinatie met de afwezigheid van keuzevrijheid hebben het draagvlak van warmtenetten ondermijnd. Met de keuze voor een publiek meerderheidsaandeel komt er meer publieke regie om maatschappelijke belangen te borgen in een sector waar consumenten kwetsbaar zijn vanwege natuurlijke monopolies. Bovendien is het draagvlak onder bewoners groter voor warmtenetten in publiek eigendom.¹

¹ PBL 2024, Aardgasvrij: een goed idee, maar ...

Publieke partijen zijn in staat de benodigde langetermijn-investeringen te dragen

Om de doelen te halen moeten veel warmtenetten worden aangelegd, in kavels met interessante én minder interessante businesscases. De laatste jaren zijn warmtenetten vooral aangelegd in nieuwbouwwijken en in bestaande bouw, waar juist de grote uitdaging ligt, nauwelijks aangesloten op warmtenetten. Daarnaast zijn de investeringskosten hoog en hebben ze een lange terugverdientijd (van circa dertig jaar). Een partij die de risico's over een breed portfolio kan spreiden met rendabele en minder rendabele netten is daarom noodzakelijk voor opschaling van deze markt.

We zien dat publieke warmtebedrijven een lange termijn investeringshorizon hebben en minder focus op snel rendement. In de huidige warmtemarkt is zo'n 70% van de huidige aansluitingen gerealiseerd toen energiebedrijven nog in publieke handen waren. Vanuit die overweging is de opzet van warmtebedrijven met een publiek meerderheidsaandeel een goede randvoorwaarde om versnelling mogelijk te maken.

Transparantie in de keten is nodig om risico's te verminderen

Het aanleggen van warmtenetten is naast een kostbare, ook een uiterst complexe ruimtelijke opgave met veel onzekerheden. Afzet van de warmte en de bron zijn vaak nog niet zeker op het moment dat een investeringsbeslissing genomen moet worden. Warmtebedrijven en gemeenten vragen van elkaar een sprong in het diepe wanneer beslissingen hierover moeten worden genomen. Dit vraagt om veel onderling vertrouwen en transparantie, bijvoorbeeld over langdurige betrokkenheid van een partij of aanvaardbaar rendement. Publieke partijen kunnen hierover transparant zijn naar elkaar en bewoners, want ze dienen allemaal een publiek belang. Dat moet financieel verantwoord gebeuren, maar maatschappelijke belangen staat voorop.

Wat kan de Nationale Deelneming Warmte hieraan bijdragen?

Het publiek meerderheidsbelang vraagt van overheden regie en realisatiekracht in het vormgeven van de warmtetransitie. Onder meer door het beheren en oprichten van publieke warmtebedrijven. De NDW kan de publieke uitvoeringskracht vergroten. Na aanwijzing door de minister kunnen we publieke partijen op een aantal manieren ondersteunen:

1. **Financiering** - We nemen een deel van de financiering van eigen vermogen voor onze rekening. Onze deelname maakt daarnaast het aantrekken van vreemd vermogen makkelijker.

2. **Schaalgrootte** - We sturen aan op schaalvoordelen, met als ideale eindplaatje een beperkt aantal grote, regionale warmtebedrijven. Idealiter met netwerkbedrijven, provincies en gemeenten als partners.
3. **Standaardisering** - We worden aandeelhouder in een portfolio van (regionale) warmtebedrijven. Binnen dat portfolio sturen we aan op standaardisering. Schaarre middelen worden optimaal benut.
4. **Gezonde bedrijfsvoering** - We sturen niet aan op snelle winsten en rendementen, maar op gezonde bedrijfsvoering waarin warmtebedrijven op de lange termijn financieel gezond en stabiel zijn en tegen zo laag mogelijke prijzen voor eindgebruikers.
5. **Kennisdeling** - We delen kennis en kunde; binnen ons eigen projectportfolio, maar ook richting beleidsmakers en andere betrokken organisaties als de ACM en NPLW.
6. **Lokale bronnen** - We sturen op de versnelde inzet van lokale, duurzame bronnen om daarmee een de afhankelijkheid van buitenlands aardgas te reduceren.

Hiermee ontstaan voordelen op het gebied van financiering, planning, ontwikkeling en inkoop, die zich vertalen in lagere kosten. **Uiteindelijk komen deze ten goede aan de eindverbruiker, want minder kosten betekent een lagere warmteprijs.**

Over EBN

Energie Beheer Nederland (EBN) is een publiek bedrijf in de energiesector. We zetten ons in voor een betrouwbare, betaalbare en duurzame energievoorziening nu en in de toekomst. Als beleidsdeelneming van de Nederlandse overheid en in nauwe samenwerking met industriepartners en bedrijfsleven levert EBN een bijdrage aan de voorzieningszekerheid van energie in Nederland van vandaag en het versnellen van de ontwikkeling van duurzame energie en het duurzame energiesysteem van de toekomst. Onze focusgebieden zijn versnelling van de warmtetransitie, een duurzaam gassysteem en een verantwoorde CO2-opslag.

We werken samen met publieke en private partners en gebruiken onze kennis, kunde en financiële slagkracht om de bouw van het duurzame energiesysteem te versnellen. Dit alles is nodig om op basis van duurzame energiebronnen de klimaatdoelen te kunnen halen. EBN speelt als beleidsdeelneming al meer dan 50 jaar een belangrijke rol in de energievoorziening van en voor Nederland. De aandelen van het bedrijf zijn voor 100% in handen van de Nederlandse Staat. Dat wat we verdienen, vloeit daarmee direct terug naar de staatskas. EBN is met ruim 230 collega's gevestigd in Utrecht.

Contactgegevens

Thomas Bénit
Public Affairs advisor EBN
T: +31 (0) 6 14 41 71 57
E: thomas.benit@ebn.nl

Daalsesingel 1
3511 SV Utrecht
Telefoon: +31 30 233 9000
E-mail: ebn.mail@ebn.nl

Versie maart 2025

Publiek energiebedrijf
van en voor Nederland